

NÄYTÖSTEN KESTOT

I näytös 1 tunti 49 minuuttia

väliaika 20 minuuttia

II näytös 1 tunti 22 minuuttia

Norma on Vincenzo Bellinin ohjaama kaksinäytöksinen ooppera, jonka libreton kirjoitti Felice Romani Alexandre Soumet'n roomaanin Norma, ossia L'infanticidio perusteella. Teos sai ensi iltansa Milanon Teatro alla Scala-oopperatalossa 26. joulukuuta 1831. Norma on yksi hienoimmista ja merkittävimmistä italialaisen bel canto-tradition tuotteista.

“Jos itkemme kuullessamme tunteen, niin siinä ei ole mitään hävettävää.” Näin lausahti Richard Wagner Vincenzo Bellinin kuuluisimmasta oopperasta, Normasta, jota Wagner piti traagisen musiikkikerronnan täydellisimpänä esimerkkinä. Tässä valkokankaalla nähtävässä sovituksessa Barcelonan Grand Teatro del Liceusta, yhdysvaltalainen ohjaaja Kevin Newbury alleviivaa draaman rituaalisia elementtejä.

Norman roolia pidetään yhtenä vaikeimmista sopraanolle kirjoitetuista oopperakirjallisuuden rooleista. Bellini kirjoitti roolin laulajatar Giuditta Pastaa varten, jolle hän myös kirjoitti Aminan roolin oopperassa La Sonnambula.

Melko harvat 1900-luvun sopraanot kykenivät selviytymään vaikeasta Norman roolista. Tunnetuimpina sopraanoista Rosa Ponselle, Maria Callas, Joan Sutherland ja Montserrat Caballé ovat antaneet tulkintansa roolille, joka vaatii samalla kertaa suurta lyyrisen laulun tekniikkaa, traagista lauluääntä ja näyttämöllisiä avuja. Nykyisin armenialainen sopraano Hasmik Papian on yksi Norman roolin parhaista tulkitsijoista. Tähän joukkoon on luettava myös amerikkalainen sopraano June Anderson.

Tässä sovituksessa Norman vaativan roolin tekee Sondra Radvanovsky, jonka tulkintaa The New York Times kuvasi “voimakkaaksi” ja “elegantiksi”. Oopperan tunnetuin osa ja kohtaus lienee Norman aaria Casta Diva, jota voidaan pitää myös yhtenä lyyrisen oopperan tunnetuimmista aarioista.

**laulettu italiaksi
tekstitetty suomeksi**

GRAN TEATRE DEL LICEU
esittää

NORMA

SÄVELLYS **VINCENZO BELLINI**

ORKESTERINJOHTAJA **RENATO PALUMBO**

OHJAUS **KEVIN NEWBURY**
LAVASTUS **DAVID KORINS**
PUVUSTUS **JESSICA JAHN**
VALAISTUS **D. M. WOOD**

GRAN TEATRE DEL LICEUN SINFONIAORKESTERI JA KUORO

POLLIONE **GREGORY KUNDE**

OROVESO **RAYMOND ACETO**

NORMA **SONDRA RADVANOVSKY**

ADALGISA **EKATERINA GUBANOVA**

CLOTILDE **ANNA PUCHE**

FLAVIO **FRANCISCO VAS**

TAPAHTUMAT

I NÄYTÖS

Rooman miehittämä Gallia n.50 eaa.

Oroveso johtaa druidit kulkueessa metsään rukoilemaan voittoa roomalaisista (Ite sul colle, o Druidi). Druidit rukoilevat, että Norma saapuu ja rikkoo rauhan roomalaisten kanssa (Dell'aura tua profetica). Kaikki lähtevät mennäkseen temppeleihin. Pollione ja Flavio saapuvat. Vaikka Norma on kaikessa hiljaisuudessa rikkonut valansa ja saanut kaksi lasta Pollionen kanssa, Pollione kertoo Flaviolle, että ei enää rakasta Normaa rakastuttuaan papitar Adalgisaan. He kuulevat trumpetit, jotka kertovat Norman saapuvan. Flavion mielestä Pollionen pitäisi poistua paikalta, mutta Pollione ilmoittaa kohtaavansa Norman ja druidit ylivertaisen voiman siivittämänä ja uhoaa tuhoavansa druidien alttarit. Norman johtaessa druidien ja papittarien kulkuetta väkijoukko ilmoittaa: "Norma viene / Norma saapuu". Kaikki polvistuvat. "Aika ei ole kypsä kostollemme", Norma ilmoittaa viitaten siihen, että Rooman valtakunta tuhoutuu omia aikojaan. Norma lähestyy alttaria mistelinoksa kädessään ja anoo siveää jumartarta. Norma jatkaa pyytään jumalartarta vuodattamaan saman rauhan maan päälle, minkä hän on luonut taivaaseen. Norma kutsuu kaikkia saattamaan riitit päätökseen ja pyytää vihkiytymättömiä poistumaan lehdestä. Hän vakuuttaa hiljaa itselleen, että ei voi vahingoittaa Pollionea, mutta toivoo, että asiat palautusivat ennalleen. Myöhemmin samana iltana: Adalgisa rukoilee Irminsulin temppeleissä samaisessa lehdossa muistaessaan miten hänen suhteensa Pollioneen alkoi. Pollione saapuu ja moittii Adalgisaa, että tämä rukoilee julmaa jumalaa, eikä edes yritä herättää rakkauden jumalaa. Vaikka Adalgisa tuntuu torjuvan hänet, Pollione julistaa "Mene, sinä julmuri ja uhraa verelläni jumalallesi.", mutta on samalla vakuuttunut, että ei voi jättää Adalgisaa. Pollione on suunniltaan ja Adalgisa on yhtäläillä järkyttynyt siihen asti, kunnes Pollione ilmoittaa, että hänen on palattava Roomaan seyraavana päivänä. Hän pyytää Adalgisaa seuraamaan häntä Roomaan. Adalgisa vastusteleee, mutta lopulta näyttää siltä, että he matkustaisivat yhdessä seuraavana päivänä. Norma vaikuttaa olevan poissa tolaltaan ja käskee palvelustyttöään, Clotildea, viemään lapsensa pois silmistään tuoden ilmi hyvin ristiriitaiset tunteet lapsiaan kohtaan. Norma kertoo Clotildelle, että Pollione on kutsuttu takaisin Roomaan, mutta ei tiedä ottaako Pollione hänet mukaansa ja mitä hän on mieltä lasten jättämisestä Galliaan. Adalgisan saapuessa, lapset viedään pois. Adalgisa kertoo Normalle, että hän on rakastunut roomalaiseen mieheen, jota hän ei kuitenkaan mainitse nimeltä. Adalgisa kuvailee miten hän rakastui "komeisiin kasvoihin" odottaessaan temppelein luona. Norma muistelee (kommenttina) hänen omia tuntemuksia Pollionea kohtaan ja mitä pidemmälle naiset pääsevät tarinoissaan, sitä enemmän heidän kokemuksensa vaikuttavat muistuttuvan toisiaan. Adalgisa anoo Normalta apua ja anteeksiantoa ja Norma lupaa niin ja samalla vapauttaa Adalgisan vihkimyksestään papittarena. Norma pyytää Adalgisaan kuvailemaan miehen. Adalgisan vastatessa ja kertoessa, että mies on roomalainen, Adalgisa kääntyy osoittaakseen, että kyseinen mies on Pollione, joka on juuri saapunut huoneeseen. Kun Norma raivostuneena kohtaa Pollionen, Adalgisa on hämmentynyt. Norma saa Adalgisan ymmärtämään, että hän on valtavan petoksen kohde. Tästä seuraa vihainen sananvaihto kolmikon välillä. Norma kutsuu Pollionea petturiksi ja Pollione yrittää saada Adalgisaa lähtemään mukaansa, mutta Adalgisa vihaisesti torjuu hänet. Pollione julistaa, että hänen kohtalonsa on jättää Norma, Norma kehoittaa Adalgisaa lähtemään Pollionen kanssa. Adalgisa toteaa mieluummin kuolevansa. Norma vaatii rakastajaansa lähtemään ja jättämään taakseen sekä lapsensa, että kunniansa. Druidit kutsuvat Normaa takaisin temppeleihin, koska vihainen jumala, Irminsul, on puhunut. Pollione poistuu paikalta kiireesti.

II NÄYTÖS

Norma katsoo molempia nukkuvia poikiaan. Hän ajattelee lastensa surmaamista. Lähestyessään lapsiaan kohotetunveitsen kanssa, hän empii. Norma ei voi surmata lapsiaan. Lapset heräävät ja Norma kutsuu Clotilden ja vaatii, että Adalgisa tuodaan hänen luokseen. Adalgisa saapuu ja on huolissaan siitä, miten kalpealta Norma näyttää. Norma vannottaa Adalgisaa tekemään kaiken, mitä hän vaatii ja Adalgisan myöntyessä, Norma kertoo, että luovuttaa lapsensa Adalgisan huomaan ja ilmoittaa, että lapset on vietävä isänsä luokse roomalaisten leiriin. Norma toivoo, että Pollione on parempi aviomies Adalgisalle, kuin mitä Pollione oli hänelle. Adalgisa on tyrmistynyt. Adalgisa sanoo, ettei koskaan aio lähteä Galliasta ja antoi lupauksensa ainoastaan Norman vuoksi. Duetossa Adalgisa lupaa mennä roomalaisten leiriin ja kertoa Pollionelle Norman surusta, mutta hänen toiveenaan on saada Pollione palaamaan Norman luokse. Adalgisa kieltää Pollionen. He laulavat yhdessä, molemmat ilmaisten omia ajatuksiaan ja tunteitaan, kunnes Norma tajuaa, että Adalgisa luopuu Pollionesta ja jää hänen luokseen. Druidien soturit kokoontuvat ja valmistautuvat hyökätäkseen roomalaisten kimppuun. Oroveso saapuu tuoden uutisia jumalilta: vielä ei ole aika iskeä. Soturit, tosin hieman turhautuneina, myöntyvät jumalten tahtoon. Norma saapuu temppeleihin. Clotilde saapuu ja kertoo, että Adalgisa on epäonnistunut taivutelllessaan Pollionea palaamaan. Vaikka Norma epäilee olisiko hänen pitänyt sittenkään luottaa Adalgisaan, Clotilde kertoo hänelle, että Adalgisa on palaamassa hänen luokseen ja toivoo voivansa vanhoa valan alttarilla, ja että roomalainen on vannonut sieppaavansa Norman temppeleistä. Raivoissaan Norma lyö gongiin ilmoittaakseen sodan alkaneen. Trumpettien soidessa Oroveso ja druidin ryntäävät paikalla vaatien tietää mitä on tapahtumassa. He kuuntelevat Norman vastauksen ja aloittavat refrengin: Guerra, guerra! / "Sota, sota!", Norman julistaessa "Verta, verta! Kosto!" Suorittaakseen loppuun rituaalin, jotta sota voisi alkaa, Oroveso vaatii saada tietää kuka on veriuhri. Samalla hetkellä Clotilde ryntää sisään ja kertoo roomalaisten häpäisseen temppeleit, mutta Pollione saatiin otettua kiinni. Pollione talutetaan sisään ja Normaa rohkaistaan ottamaan uhririkari ja tappamaan Pollione. Norma lähestyy Pollionea tikari kädessään, mutta ei kykene vuodattamaan verta. Ihmiset vaativat saada tietää miksi, mutta Norma ilmoittaa, että hänen täytyy saadaa kuulla uhriaan ensiksi. Väkijoukko lähtee: (Duetto, Norma ja Pollione: In mia man alfin tu sei / "Vihdoin olet käsissäni; kukaan ei voi katkaista kahleitasi. Minä voin.") Norma vaatii, että Pollione karttaa Adalgisaa ikuisesti. Vasta sitten hän vapauttaa Pollionen ja Pollione ei enää koskaan näe Adalgisaa. Pollione kieltäytyy ja Norma purkaa vihaansa uhkaamalla tappaa lapset. "Iske veitsesi minuun", Pollione vaatii. "Silloin vain minä yksin menetän henkeni." Norma käännähtää ympäri ja ilmoittaa, että silloin kaikki roomalaiset ja myös Adalgisa kuolevat. Adalgisa on rikkonut valansa papittarena. Pollione vetoaa Normaan säästämään Adalgisan hengen. Pollione vaatii tikaria itselleen ja Norma kutsuu papiston kokoontumaan. Norma ilmoittaa, että on parempi uhrata papitar, joka on rikkonut valansa ja käskee syyttämään rovion. Oroveso vaatii saada tietää kuka uhrataan ja Pollione vaatii Normaa pysymään vaii. Norma ilmoittaa, että hän on uhrilahja, koska hän on korkea papitar, joka on rikkonut valansa, sekaantunut viholliseen ja kantanut hänen lapsensa. Yhteisessä loppuhuipennuksessa Norma anoo Orovesoa säästämään lapset. Norman valmistautuessa heittäytymään liekkeihin, Pollione seuraa häntä ja julistaa: "Sinun roviosi onyhtäläillä minun. Tästä pyhempi ja ikuinen rakkaus alkaa."